Ab

per

Msojtore Filltare

të Shqypnís

SHTYPSHKROJA «NIKAJ»
Shkoder 1919

BIBLIOTEKA KOMBËTARE DHE UNIVERSITARE E KOSOVËS
KOLEKSIONI I LIBRIT TË RRALLË

LIBRI
KNJIGA
PRISHTINË
PRIŠTINA

i

i *i* *i* *i* *i*

i i i i i

2.

u

u *u* *u* *u* *u*

i u i u i

u *i* *u* *i* *u*

3.

o

o *o* *o* *o* *o*

i **u** **o** **i** **u**

u *o* *i* *u* *i*

o **i** **u** **i** **o**

4.

a

a *a* *a* *a* *a*

i **u** **o** **a** **i**

u *o* *a* *i* *u*

o a i u o

u i a o u

i u o a i

5.

e

e e e e e

a e i o u

o u e a i

a o u i e

e i a u o

6.

y

y *y* *y* *y* *y*

a o y u e

i *e* *u* *y* *a*

y a e o u

o *u* *i* *e* *y*

e a u i y

7.

j

j *j* *j* *j* *j*

ja jo ju je ji jy

aj oj uj ej ij yj

a jo e ja e ju ja o ja

uo ua ue ui jo

au ou yu eu iu ij

ei je ua ou yi eu

ui oj ue eu uo ou

ie eu ou ei au yi

9

n, na

Nj . .

na ue ui no uu uy

an en in on un yn

na ne, ne ni. ni ne, nu na.

ny e, e ni, ni na, ne je, je na, i jo ni,

o na, e ni, jo ni, o ni, nuni,

10

m, me

(Mi . . .)

me mi mo mu ma my

em im om um am ym

mi ni, ua ma, mo mi, me ne, ma na,

e ne me, na me, ma je, je mi, e ni,

11

r, ro

(Ro . .)

ra *ro* *re* *ri* *ru* *ry*

ar or er ir ur yr

u ra, *re ja.* *e ra,* *ro ja,*

o ra, nu ri, re mi, a ra

mi ra, *ra na,* *me ra.* *ma ra,*

ra ma, mi ri, mu ro ja, re ja,

12

(Sa . .)

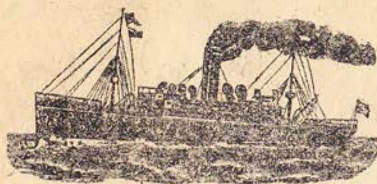
s, sa

sa *so* *se* *si* *su* *sy*

as os es is us ys

sa na,	*ra sa,*	*sy ni,*	*nu se,*
ma sa,	so si,	se re,	ro sa,

13

(Va . . . .)

v, va

va	*vu*	*ve*	*vi*	*vy*	*vo*
av	uv	ev	iv	yv	ov

ne ne.	*ve me,*	*vu ni,*
vi re,	va va,	vê na,

14

c, ca

ca	*ce*	*ci*	*co*	*cu*	*cy*
ac	ec	ic	oc	uc	yc

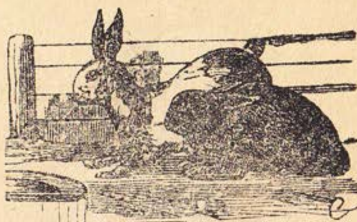
ce ci, *mu ci,* *cu ca.* *mu ca,*

cu ni, cu ri, ca ni, ca ra ni,

15

(Lo . ! .)

l, lu

(Le . . . .)

lu *li* *lo* *la* *le* *ly*

ul il ol al el yl

lu le, *lu la,* *le ne,* *la je,* *u le,*

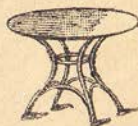
lo le, la la, ly mi, mi le, la ma, lu ca,

li ro va, va la, la va, vi le, le va, la je

16

(Te . . . .)

t, te

(Ta . . .)

te *ti* *tu* *ta* *to* *ty*

et it ut at ot yt

tu te, ta ta, ta si, si ta, ty mi, ma tu,

lu te, te li, u lu ta, na ta, me te,

17

z, za

(Zy . . .) (Zo . . .)

zo za zy zi ze zu

oz az yz iz ez uz

za ni, zo ti, na ze, me ze, za mi,

mi za, ta ze, lo ze, zi te, ma za, ma zi,

zi na, zu ma re, re ze, e ze za· zi je,

zy my li, za ni, ze ne li, sa ze,

18

x, xa

xe xi xo xu xy xa

ex ix ox ux yx ax

xe ne, xa se, xe ju, xi te, e xi ne,

xi re, ru xa, xe la de, xe me, e xu ni,

19

(Bi . . .)

b, bu

(Bu . . .)

bu ba be bi by bo

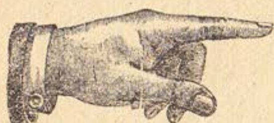
ub ab eb ib yb ob

bu ba, ba ba, tu ba, ba ti, bi te, be li,

ro bi, bo ri, bi ra, bu la, yl be ri, bo ta,

to be, be be, bi ba, ba ri, bu ri ja,

20

(Do . . .)

d, do

do da de di du dy

od ad ed id ud yd

do ra, da da, du je, da je, du ro je

do te, re di, dy ti, da ni, do li, dy ta,

u da ne, de da, do ri, da ci, ma de,

(Fi . . . .)

21

f, fu

fu fo fa fe fi fy

uf of af ef if yf

fa ra, fy ti, tu fa, fe si, fe le,

fi ri, du fe, fa ti, fa lu, fi le,

fe ja, fa le, te fe, fi li, fi je,

fu ta, fo re, fo le, fe ve, fi fe,

22

p, pe

(Pu . . . .)

pu *pi* *po* *pe* *pa* *py*

up ip op ep ap yp

pu la, la pi, pe la, ly pa, e p.

pi la, pa va, va pa, pi la fi, ly pa,

ne pe, po pi, pi va. pe ta, lo pa,

to pi, re pe, pi te, pa ta, pu na

23

h, ha

(Ha . . . .)

ha *ho* *hu* *hi* *he* *hy*

ah oh uh ih eh yh

ha na, *ha je,* *te hi,* *hu ti,* *hu mi,*

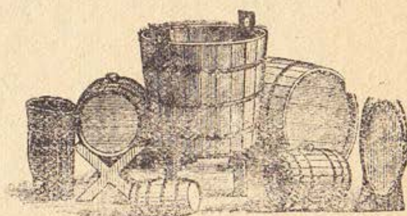
he be, be hi, ha ni, ma he, hu pi,

ha ma ri, *mu ho je,* *mo hi,* *pa hi,*

ha, pa, ho vi, mi ha, ba hi te, ha se,

24

ç çy

(. . .çi ja;

çy *ço* *ça* *çe* *çi* *çu*

yç oç aç eç iç uç

ço ju, *çe ta,* *ça li,* *çu ni,* *çi le,*

fu çi ja, ne ça, bo ça, ço ba ni, ço va,

pa ça, *la ça,* *vi çi,* *ça si,* *ça mi,*

ça ra pi, ço je, çe pi, çe ti na, ça ja.

25

k, ka

(Ka . . .)

ka *ko* *ku* *ky* *ke* *ki*

ak ok uk yk ek ik

ka li, *u ku,* *ko ka,* *li ka,* *lu ku,*

ku la çi, ko ko ti, tu ka, ku ti, pu ka,

ta ke tu ke, ka pu, ko ci, o ka,

ko re, ko si, pa ko je, ku ku va ca,

(Qê . . . .)

26

q, qy

qy qa qe qi qo qu

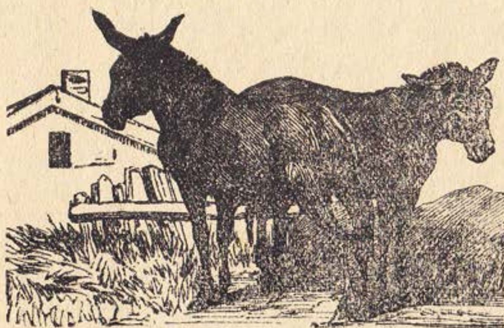
yq aq eq iq oq uq

qe ni, qy me, qa fa, i ri qi,

fa qe, qy qe, qe pa, qu ka,

qi ro je, qy pi, qi ri, qy my ri,

qa fo re, qu je, ky ly mi, qo se, qa su,

27

g, *go*

(Go . . .)

go ga gu gy gi ge

og ag ug yg ig eg

go ca, *go ga,* *go ta,* *tu ga,* *ta ge,*

go ja, lu ga, go di te, gu ri,

go ma ri, *gy pi,* *ga ca,* *go pi,*

za ga ri, ta ga ni, zo gu, ga di,

(. . . llini)

28

Ll, lla

lla *llo* *lle* *lli* *lly* *llu*

all oll ell ill yll ull

llu lla, *llo mi,* *mo lla,* *lla pa,*

pu lla, lla çi, qo lli, llo pa çe,

çu lli, *tu lla,* *mu lla ga,* *llo me,*

mu lli ni, dy lli, ze lli, ko lli, my lli,

29

rr, rre

(. . . rri ni)

rre rra rro rry rri rru

err arr orr yrr irr urr

rra sa, so rra, rru mi, rrŷ pi, rra he,

pu rrj ni, rru je, vo rri, rra llo je, e rru,

rri te, a rra, tu rra, be rri, ba rra,

tu rri, rro be, rri te, o bo rri, rre ti,

rru ga, gu rra, mo rri zi, bu rri,

30

dh, dha

(Dhi ja)

dha dhe dhi dho dhu dhy

adh edh idh odh udh ydh

dhi ja, dha mi, lo dhu, dhe ne,

dhe u, dhu ni' dhi ma dhe ja

dho mi, dha na, dho ma, dhe ta,

i ma dhi, li dhe, dhe to ri, u dha,

31

nj, nje

(Nja . . . .)

nje nji njy njo nju nja

enj inj ynj onj unj anj

nja la, nji tu, nji la, la nje,

nje he, nji te, njy je, njo me, nje ky,

nji za, nje ti, nji tu, nja ça, nji te.

nja lle, njy se, njy ni, nji ka nji, njo mu,

31

gi, gje

(Gje . . . .)

gje gji gju gjy gjo gja

egj igj ugj ygj ogj agj

gje li, gja ku, di gje, gjy te ti,

gje gju, gjo ja gju mi, ma gjy pi,

gjâ ja, gja ma, gji mo ni, gjê je,

gji ko ni, gjo ci, gjo ku, gjy sa,

(Shi . . . .)

32

sh, shi

shi she sho shy shu sha

ish esh osh ysh ush ash

shi she, shi ta, sha la, shu li,

lu shi, shi fe, fu sha, sho ta, te sha,

shy ta, sho sha, she shi, sha ma ta,

tu shi, le shi, shi lo je, fa sho lli,

(Zhy . . . .)

33

zh, zhy

zha zhe zhu zhy zhi zho

azh ezh uzh yzh izh ozh

zhe le, zhi va, zha ri, zhu ba, zhe gu,

zha bi na, zhu ri na, zha va ri, zhy ta,

zhu ri, zhy ti, zhe lo va, zha ba,

zha llo ga, zhi ri,

34

(Xha . . . . .)

xh, xha

xhi xha xhe xhu xhy xho

ixh axh exh uxh yxh oxh

xhi xha, xho ka, xhe pi, xhy be,

xha ma da ni, xha ko ni, ba xha, ha xha ri,

re xhe pi, ka xhi ja, xhi xhi llo ja,

xha mi ja, xhe be ha ne, xhu pi, ho xha,

35

(Ti . . .)

th, tha

tha tho the thu thi thy

aht oth eth uth ith yth

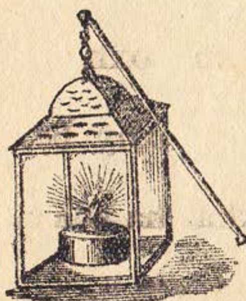
tha na, thu mi, tho ni, the pi,

thi the, thu pur, the si, the je, tha je,

the re, thi ka, the re, thi the, thu re,

tha ve, the va, thu ma ti, gji tha,

35

(. . . . ndi . .)

nd, ndo

ndo nda nde ndi ndy ndu

ond and end ind ynd und

ndo ci, ma ndi, ndo ka, nda lu,

tu nde, ki ndi, nda lo je, la nda,

ndu ke, hu nda, ndy je, ê ndu,

lê ndi, ndi ma, ka ndi li, ndo lli, ndy ka,

(. . . nga . . .)

37

ng, nga

nga nge ngi ngu ngo ngy

ang eng ing ung ong yng

nga je, ngu ce, ngu li, lu nga,

ngi ju, ngu te, ma nga, ngi te,

mu ngo je, nga ni, gu nga lla, nga va,

nge la, ngi ni, ngu ta, ma ri ma nga,

38

ë

je të, te të, ta të, pa të, lu të,

la të, sho të, bo të, si të, pe të,

du shë, my të, pe lë, zhy të, bu të,

ma shë, sho shë, tu të, me të, ko vë,

31

ii oo ee aa uu yy

zii, oor, bee, haa, duu, syy,

paa, dii, laa, bii, eer, aar,

dhee, taa, ree, saa, zee, pii,

lii, aat, daa, lyy, kuu,

40

(luâ . . . .)

î, û, ê, â, ŷ,

jû, bî ni, hû nda, pê ma, xû ni,

zâ ni, qê ni, hû ni, bâ ni, sŷni,

shâ ni, û ja, shê mi, lu â ni,

41

Vadime

dŷ nderzane a nji zantore ndermiet

bân, kol, lyp, bind, lep, hap, jam,

nuk, ngut, kam, kurr, nget, dham,

madh, thes, pak, buk, tak, vorr, lez.

fyt. sot, mal, mos, dac, rrum, lut,

tul, zog, del, qên, xên, fut, rep,

lum, nder, lap, tas, qit, zhyt, myt

xên, pus, viç, hap, tym, dash, lyp,

shyt, hiq, rrit, nep, mêrr, hîn, ndal, sit, rryp,

42

Rroke me dyŷ a mâ nderzane

bl, br, pl, pr, prr, dr, drr, tr.

bl, ble-va, blo-va. blu-ta, ble-ta, blê-ni,

(Bret . . . . . .)

b*, *brr— bru-mi u for-cue, bru-sha u cop-tue, bra-va met myllë, bret-ko-ca rrî nder kne-ta, bu-bre-ca, bi-ni bre bu-rra, i bre-u tê-ja pet-kat.

(Pllu . . . . .)

p, pll — *ple-hi u hap, plo-ri u thye, pu-pla e le-et, plu-mi i ra-ndë pllu-mi i bu-kur, plla-ma e giat.*

pr*, *prr— pri-lli e prend-ve-va, pra-ku u thy-e, ha-rron sî kaprolli, pro-ni plot me ujë, prra-lla mas prra-llash,

dr, **drr** — *dry-ni u mydh, dra-pni nuk pret, ec dro-mit, dri-thi u ma-ruc, por-si drê-ni dra-sa e pla-sun.*

tr — trum-ca-ku i-ku, tre-ta per-tei, tri-mi nuk nda-let, tro-lli i ta-tës tra-sha-lu-ku i ha-bi-tun.

42

(Flu......)

fl, fll, fr, ft,

fl, — *fla-ka e qi-rit, flu-tu-ra me kra-hë, flo-i-ni i madh, fli-ta e thye-me,*

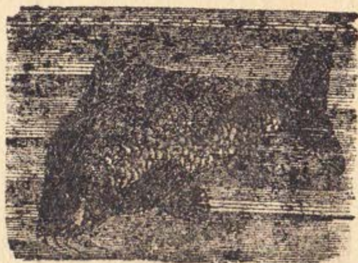
(Fllan . . . .)

fll — *fllan-xa e ma-lit, fllu-ga u myt te bre-gu, u flla-dit do me tha-në u fres-ku-e.*

fr, — fry-ni e-ra, fro-ri ka-loj, frash-ni u thy-e, fri-ga e ka-pi, le-pri rri nder çu-fra.

ft — *fto-ni u thaa, bâ-ni fto-ftë i madh, ftu-ja e ftu-ja-ku cof-ne te o-gra ja,*

43

Kra-pi

gl, gr, kl, kll, kr, krr,

gl, — gli-qet nuk i pu-noj-në, glyt-ra e mnda-shit bâ-het fi-je, gog-la e li-sit vêo ka-men, mii glan e hy-pi ka-lit.

gr, grr— *gru-ni u poq, u bâa grî-ma grî-ma, gre-pi e ka-pi, o-gra-ja gro-pa gro-pa. grra-pe ne daç me e grra-pë.*

kl*, *kll— kly-shi i qê-nit, kle-ri çoi fia-lë, kllu-ka me zogj, gru-ni me kllo-gjen.

kr, krr— *kry-pa u ma-ru-e, kro-jet e ma-lit paa u-jë, kra-pi ken-ka i ma-im krra-ba e ngre-hi, hund krru-ti i mje-rë*

41

(Skja . . . , .)

sk, shk, zg, zhg,

sk, — skja-pi i e-ger, skam mas ska-mit, skje-pi i zo-gut, bris-ku nuk pret, skor-tat e fer-gue-me.

sk — *shka-mi i pre-hët, shku-mon de-ti, shko-pi i ho-llë, shku-nde the-sin, epi ndesh-ki-min.*

zg — zgi-dhe mi-rë per ne daç me e gzu-e, zgie-dha i kaa raa e ma-đhe, zga-u-ra nde-per dhee, mos u zgaq.

zhg — *zhgu-ni âsht i tra-shë e nuk kthe-het, zhgu-le andej se nuk kaa me xâ-në rrâ-jë.*

(Shqy . . . .)

sq, shq, zgj, zhgj,

sq, — sqo-lli u mush me ujë, rrî sque-tas e mos u ngut me fo-lë, sqe-le âsht bre-gu i de-tit.

shq — *shqy-pja âsht mre-ti i flu-tu-rue-sa-ve, shqa-rri kaa lkuren e bu-kur, nje-ri kaa shqi-se.*

zgj zhgj — zgjo-ni i blet-ve u mush me mial-të, zgjâ-je edhe pak. zgje-ta e zgje-toj.

46

(Spe . . . .)

sp, shp, zb, zhb.

sp — *spa-ta e paa pre-hun, spo-li nuk mêrr u-jë, spe-ci ken-ka dje-gëc, spi-ku i*

ho-llë nuk la-ron bu-kur.

***shp*, —** shpo-rru me-jet, shpi-na po e ndi-in,
shpe-lla e gro-pa gjith kund,

zb, zhb— *zbu-ku-ro-je pak se âsht i per-çu-dun,*
u zhe-ve tuj shi-kju-e, zhbâ-ne ma-si
e kee bâa vetë.

47

(Shta . . .)

st, sht, zd, xhd,

st, — sto-mi ken-ka çue te-per, sta-ni nuk i

mêrr robt, sti-na e mo-tit, stê-ja e qi-rit u dogj.

sht — *shtî-za e fla-mu-rit, shta-ti i nje-rit, shtu-pa e ga-sta-res, shto-gu pla-si te pal-ci.*

zh zhd— zda-thu e u-lu ndê-jun, he-rë ve-shun he-rë zhde-shun, go-zhda paa mâ-je, zhdri-vi-llo-je pak shta-tin.

48

(. . . ndra)

ngl, ngll, ngr, ndr, ndrr.

ngl, **ngll** - *hi-ngli-zi âsht i for-të per de-të, ki-ngla âsht ba-ri-shte shum e do-bi-shme per per-vli-me, ti-ngllon ve-shi kot.*

ngr — ngre-he ko-no-pin, ha-ngri e piu saa muit, e ngre-hi de-ri saa u kput, i ngra-ti ai.

ndr, **ndrr** *ndre-qe ka-hë e ma-ra, ndry-dhe per to-kë, ndrri-me mas ndrri-mesh, a-ndrra mos fol.*

49

str, shtr, zdr, xhdr,

str, shtr — stru-ku se po fry-en e-ra, stre-ha te-
per e vo-gel, stro-fu-lli i le-pu-rit,
shtra-ti âsht i bu-kur.

zdr, zddr — *zdry-pa te-poshte, zdru-kthi u co-
ptu-e, zhkri-vi-llo-ju nji grimë,
zhdry-je de-ren.*

50

skr, skrr, shkr, shkrr, skll,

skr, skrr, skro-pi ken-ka te-per i ho-llë,
kqy-re sî âsht bâa por-si skra-

ja, skra-pthi âsht i hel-ma-ti-sun.

shkr, shkrr, *shkri-je dy-llin, shkre-pi mo-ti nde-per shkre-pa, shkru-je at le-ter, shkrry-je nde-per bal-të.*

shkll, shkll, skllop per-te shkllo-pin nuk u du-el kurr te bre-gu, shk-llu-ko-je kllu-ken mos u skllo-çit nde-per llom,

51

psht, shndr,

psht, — *pshte-tu andej, phti-lle me ru-bë, pshe-sha me kos, pshto-je pre-jë rre-*

zi-kut, mos pshty-ci ku-do.

shndr — shndri-ti rre-xia e die-llit, shndro-ju he-ra he-rë, shndry-dhe per shter-ngue-shem.

Piesa e dytë

1

O o	O o
O-bo-ti	Oh-ri

O-bo-rri âsht i madh. O-pa-nga mathet. Os-ma-ni kaa shku-e me gju-e ro-sa. O-ra e ze-zë. O-bo-ti âsht nji ka-tund i bre-gut Bu-nës Oh-ri âsht nji gjy-tet i Shqyp-niës. O-ro-shi âsht krye gjy-te-ti i Mir-di-tës.

2.

A a	A a
A-go-sti-ni	A-ti-na

Ai erdh. A-na e ma-lit. A-të-dhe-u âsht vê-ndi ku ke-na lee. A-rra u thaa A-da-mi kie i pa-ri nie-ri. Ai qi don

me pu-nue pu-në gje-në gjith-monë. As kush nuk kaa lee i xâ-nun por kaa xà-në. As-tra âsht kê-në pare e moç-me.

3.

I i	I i
I-za-ja	Is-mi-ri

I-ri-qi rri nder fe-rra. I mi-ri gje-en mi-rë e i ke-qi keq. -Ishte ni-së me shku-e. Is-mi-ri âsht nji gjy-tet i bu-kur. Ia-shta me-jet nuk vien kush. Ishte dia-lë i mi-rë. Ie-to-ni mi-rë e keni me pa-së je-ten e gia-të.

4.

J j	J j
Jo-via	Ji-via

Je-ta shkon me shpe-it. Je-na te shpi-ja. Jit-ni ktu me mu-e. Jo-via kaa me ar-dhë mâa vo-në. Jam si so-rra mîi gêm. Ju-ba-ni âsht ka-tund a-fer Shko-dret. Jo-vos i tha-ne me ard-hë.

5.

E e	E e
Eu-ro-pa	E-mi-lia

E-ni ne-ser. E-pi tek mâa shum. E-ja te shpi-ja. E-ca pak rru-gë me tê. E-shka bân zier-min e fu-qi-shem. Ee-ra fry-en me fu-rii. E-ja e shkoi- më bash-kë do-ra do-ra E-ne-mia du-het per me bâa ma-sur:

6.

N n	N n
Nu-shi	Ni-nia

Ni-ko-lla âsht prejë Nen-sha-tit. Ne-pi me pii. Nuk fli-tet me tê. Ne-ser bân mâa mi-rë. Nu-sha e qe-pi kmi-shen. Na-ta e dim-nit âsht e gi-atë. Ne-vo-ja âsht e ma-dhe- Nas-tra-di-ni kaa kê-në fort sherr. Nu-shi i hy-pi ka-lit. Ni-ka âsht dia-lë i mi-rë. Nu-na thi-rri Ni-nen. Ne-ser per-te nes-ren.

7.

M m M m

Mar-ku Mir-di-ta

Ma-ru-ka u nis e Mar-ku erdh. Mri-ja e Ma-ra ja-në mo-tra. Ma-ti-ja gju-en peshk a-fer li-qê-nit. Ma-li me bo-or. Mi-ni bre-u ar-ken. Mos ik kaq shpe-it. Mo-ra bris-kun në do-rë. My-lle de-ren. Mu-lla-ga âsht gjêth-çe. Mâ-sha ken-ka e ku-qun. Mi-ca u dogj.

8.

R r R r

Ra-ma-da-ni Ro-sa

Ro-za ish-te kê-në tra-zue kot. Ru-ju mos ec shpe-it. Re-sa âsht e ke-qe. Ru-kia vien ne-ser te na. Ri-za ken-ka shkye. Ro-sa âsht rikë e eger. Ru-je de-ren, Ra-na te-per e î-mët. Ri-ken e mo-ra ve-të, tî mêrr ri-ka-nin. Ro-ja âsht e mi-rë.

9.

V v	V v
Va-sa	Vu-ka

Va-sa erdh pre-jë vnesh-tet. Vê-nia mênden pu-nës. Vi-çi âsht i njo-më. Vê-na âsht e mi-rë. Ve-ra me lu-le e dim-ni me cru-le. Vê-nia mênden mi-rë kndi-mit e shkri-mit. Ve-ne-di-ku âsht nji gjy-tet i bu-kur. Vêne qe-le-shen të kry-et. Vrap mas vra-pit. Va-no-ju pak te de-ra.

10.

S s	S s
Si-mo-ni	Se-lo-ja

Si-mo-ni do-li nje-tash. Si-ta e mi-rë qet mi-llin e î-mët. Sy-ni i zii. Smi-ra âsht e keqe. Si-lia âsht e dli-rët. Sa-mu-nat e bu-të. Shpa-ta e Skan-der-be-gut. Sâ-ta e mie-rë. Sa-ma-ri i keq vret ka-lin. Se-la-niku âsht gjy-tet i madh. Spa-ta nuk po pret mi-rë.

11.

Z z Z z

Zo-ti Za-dri-ma

Zâ-ni i Zo-tit. Ze-fi u nis. Zo-gu i qê-nit. Zi-na kaa ve-shë pet-kat e ze-za. Zo-ti i ni-mon a-tii qi e lu-të. Za-ga-ri kâ-aj Zê-mra ngî-het. Ze-fi shkon mi-rë me Li-zen. Zy-ka âsht vai-zë e ur-të. Ze-ne-li kaa ni-së me shkru-e. Zu-ma-ria nuk bie. Zâ-na e ma-lit. Zag-na e gru-nit.

12.

C c Ç ç

Cu-ku Çi-ni

Co-pa e bu-kës. Ci-ri-ko-ka erdh te o-bo-rri. Cir-ka e u-jit. Çi-ni âsht rri-të. Cu-bat ja-në viedh-ca-kë. Cu-ca u tho-në var-za ve. Çi-ni nuk kaa shoq sî ve-din. Co-fi mi-ca e bar-dhë. Cu-kal i tho-në nji ma-lit a-fer Shko-dret. Cof-tî-na e ke-qe.

13.

Ç ç Ç ç

Çi-lia Çû-ni

Çi-ja e ma-roj pel-hu-ren. Ça-pi-ni âsht i ver-dhë. Çi-le de-ren. Çer-dhe zo-gut. Çi-ka e mi-rë. Çu-lli i tra-shë. Ça-mi âsht drûu i bu-të. Ço-u e del te de-ra. Çu-pa u tho-në var-za-ve. Çi-lu-kia âsht mrap-shtue. Ço-u me shpe-it. Çu-ba e fe-rra-ve.

14.

L l L l

Lo-ria Le-zia

Lu-shi e Lo-ka ja-në ba-shku-e. La-zri u ko-rit. Lum kush â mi-rë me Zo-tin. Lu-je shta-tin. La-ju mi-rë. Lê-ne per ne-ser. Lo-pa qet ta-mel. Lâ-ma e gru-nit. Ly-pe bu-lie-ren. Le-ci u mer-zit. Lê-ne me pu-shu-e. Le-shi i de-le-ve. Le-pu-ri âsht i trêm-cak. Lê-ne lo-jen e kap pu-nen. La-pu-shi i da-dës.

17.

B e B e

Bal-tia Bie-shka

Be-ta kaa mu-shë ka-ter mu-ei. Bal-tia nuk mu-ndet me ngaa vrap. Be-sa e bu-rrit nuk lu-en kurr. Bi-shti i dhel-pens shi-tet shtrê-it. Bu-shi-qi i lâ-nun. Blue-ni ka-fe saa per sot. Ba-ti u zhgreh e xu-ni zo-gun. Bo-ta i ra-ftë saa bu-kur kndue-ka.

18.

P p P p

Pa-lo-ka Pa-li-na

Pa-lu-shi ish-te idh-nu-e me Pie-trin. Pu-na e mi-rë flet ve-të. Pu-si e pas-ka gry-ken e ngu-shtë. Push-ka kri-si paa mê-ndue. Pu-lla-zi âsht ka-hë rrxo-het. Pe-la bâ-ni ma-zin. Pu-la ko-ko-ri-si. Pa-ten e pa-ta-nin i hang-me per Kshne-lla.

17.

B e B e

Bal-tia Bie-shka

Be-ta kaa mu-shë ka-ter mu-ci. Bal-tia nuk mu-ndet me ngaa vrap. Be-sa e bu-rrit nuk lu-en kurr. Bi-shti i dhel-pens shi-tet shtrê-it. Bu-shi-qi i lâ-nun. Blue-ni ka-fe saa per sot. Ba-ti u zhgreh e xu-ni zo-gun. Bo-ta i ra-ftë saa bu-kur kndue-ka.

18.

P p P p

Pa-lo-ka Pa-li-na

Pa-lu-shi ish-te idh-nu-e me Pie-trin. Pu-na e mi-rë flet ve-të. Pu-si e pas-ka gry-ken e ngu-shtë. Push-ka kri-si paa mê-ndue. Pu-lla-zi âsht ka-hë rrxo-het. Pe-la bâ-ni ma-zin. Pu-la ko-ko-ri-si. Pa-ten e pa-ta-nin i hang-me per Kshne-lla.

19.

U u	U u
Ui-ku	U-ra

Ui-ku raa nder be-rre e i pri-shi U-ji âsht i ne-voi-shem. U çu-e pe-shë pa ne-vo-jë. U nis me shku-e. Ush-tri-ja msy-ni me y-rysh Us-tê-ni kish-te thu-min e pre-het. U-dha âsht bâa gro-pa gro-pa. Un e ti ndre-qe-na me shpe-it.

20.

Y y	Y y
Y-me-ri	Yl-be-ri

Yme-ri u rrxu-e pre-jë fi-kut e thej kra-hin. Yt a-të kaa sy-nin e lig e nuk mu-ndet me paa mi-rë. Yl-be-ri kal-xon mo-tin e mi-rë. Ys-ti e-pet ku-ur nji gjâa sênd âsht mâa i vi-ef-shem se tie-tri.

21.

X x	X x
Xe-he	Xe-la-de

Xe-la-de âsht ksu-la he-ku-rit qi luf-ta-rët e mo-çem mlo-shin kry-et. Xê-ne mi-rë kndi-min se di-ku-er kee me pasë do-bii. Xuk-that e kne-tës shi-ten per me bâa rrgo-sta.

22.

Q q	Q q
Qa-si-mi	Qa-mi-le

Qy-pi kên-ka shp-ue. Qe-rri u thy-e. Qa-si-mi ken-ka bu-rrë i mi-rë. Qê-ni le-hë ku ha. Qei-za e the-ri. Qie-lla kên-ka vrâa. Qi-ri âsht ma-rue. Qe nji ko-kerr. mo-llë Qi-te kry-et te de-ra. Qê-ni tin-zak âsht i keq.

23.

G g	G g
Gas-pri	Gu-shia

Ga-ci po shkon me paa un-gjin e vet.

Go-ca u thon var-za-ve nder-di-saa vê-nde të Shqyp-niis. Gy-pi raa n' to-kë e u thye Go-ma-ri i mâ-ar. Ga-bi-me mos bân. Gu-na kaa me i raa ngusht Gu-shes. Gê-mi u shk̀y-e. Ga-ca dogj qy-ly-min. Gaz mas gazit.

24.

F f	F f
Fi-li-pi	Fi-lia

Fra-nia u nis-per Pez-rend. Fi-li-pi kaa blee nji kaal. Fo-le fia-len. Fy-ti âsht i ngu-shtë. Fi-llo-je ma-rë pu-nen. Fri-ga mêrr ha-pët Fa-ci e Fa-ti-mia ja-në mo-ter e vllaa. Fty-ra do t'la-het per di-të. Fto-ni kaa qi-të ko-krra. Fa-ndi i-mdh e Fa-ndi i vo-gel ja-në dy ui-na qi biin nde-per Mir-di-të.

25.

H h	H h
Hi-la	Hy-se-ni

Ha-sa-ni nuk e kaa fa-jin e ksa-jë pu-

në. Hî-na per mrê-nda. Hu-moj to-ka nên ka-më. Hy-pa mâ-je kum-llet. Hu-pi kre-it. Ho-lla-ke e kpu-tun. Hy-lli i dri-tës. Hy-se-ni hî-ni e u msheh te shpi-ja. Hi-la nga-u vrep mas ka-lit. Ho-ti e Gru-da ja-në ma-le per mîi Shko-der.

26.

K k	K k
Ko la	Ku sha

Ka-tri-na met ve-tem. Ko-la u rrxue pre-jë fi-kut. Ka-pe ka-lin se i-ku. Ka-li ngau vrep. Kul-she-dra âsht pu-në e tri-llue-me. Kan ar-dhë shum ve-të. Ka-ta e Ku-sha ja-në mo-tra. Ko-shi me rush. Ka-sha-ta e ma-dhe âsht vshti-rë. Kaa da-lë te de-ra. Ku-li-hum te-posh-te. Ka-tro-va e paa rrfa-në. Ke-na mâ-rrë buk shum.

27

Gj gj Gj gj

Gjo-ni Gjy-stia

Gji-ni e kish-te ndre-që pu-nen e vet. Gjy-stia mo-ri gjer-gje-fin e gjyl-pa-nat me qi-ndi-së. Gji-mon de-ti pre-jë shi-ro-kut. Gjar-pni kaa hel-min te thim-thi. Gje-ta Gjo-ken te gjym-ry-ku. Gjue-taar i fortë.

28

Nj nj Nj nj

Nja-ça Nji-la

Nja-çat i kish-te pa-së thaa per me i rue-it. Njom-sî-na ka ni-së me u per-trîi. Nja-llu pak e mos rrî ha-rûu. Nje-shtu pas-ka voj-të pu-na. Nji-tu ter-mal. Nji-lat u shit-ne mi-rë. Njy-je ka-sha-ten. Nji-za u derdh.

29

Ng ng Ng ng

Ngall-nje Ngu-rri-mi

Ngush-ti-ca e ka-pi. Ngau vrep me i

da-lë pa-ra. Ngu-rroj te de-ra e o bo-rrit. Ngall-njy-es kthei pre-jë luf-tet. Ngul e zhgul nuk qi-ti gjâa per ma-rë. Ngry-kë e. ka-pi tuk e paa. Ngia-ti saa me mer-zi-të gjith kê-ndin. Nge-li por-sa fi-lloj pu-nen. Ngri-ni a-kull gjith ka-hë.

30

Nd nd	Nd nd
Ndre-ka	Ndo-ci

Ndo-ka kaa krye pu-nët e mdhaa. Ndo-ci u shbur-nue shqi-mit. Nda-lu nji gri-më. Nde ze dri-ten saa me paa. Ndri-za i-shte kpu-të. Ndre-u e ndre-qi shum mi-rë pu-nen e-vet. Ndê-ji a-ta te-sha. Ndu-ke at lesh pre-jë lku-ret.

31

Dh dh	Dh dh
Dha-mo-kli	Dho-na-ti

Dhi-ja qet shum ta-mel. Dhi-ma e kre-es i bie per gjith di-të. Dhe-të bu-rra

jâ-në li-dhë ba-shkë me qi-ndrue. Dhe-u i jy-në duel nëli-rii, Dhênt i shi-ta shqi-mit.

32.

Ll ll	Ll ll
Lle-shi	Llu-ko-ja

Lle-shi i Zii kje nji bu-rrë i shpi-së Ka-pi-da-na-ve Mir-di-tës. Llo-mi kaa mlu-e rru-gat. Llo-pa çe âsht Lu-kia. Lla-stra u thye. Lle-shi i Zii bâ-ni shum qi-ndre-së n'luf-të me Grek. Llo-çat ja-në zogj ku-blash. Llaç per-te lla-çit ka-pa bre-gun.

33.

Ss sh	Sh sh
Sha-ni	Shtie-fni

Sha-la e Sho-shi jâ-në qa-ndra e Mal-ciis mii Shko-ders. Shku-pi âsht nji gjy-tet i per-mê-ndun. Shtu-pa nuk u gjet. Shta-ma u thy-e. Sha-la kaa krye kre-jet trii-punë: pu-shken,

be-sen e trye-zen. Sho-she mi-rë gru-nin me sho-shë. Shta-ti i kmi-shës u shky-e

34.

Th th	Th th
Tha-çi	Thi-ka

The-si me ar-na. Tho-ni i gish-tit da-shka pree. Tha-nat ja-në t'thar-bta. Tha-ne mos me u va-nu-e. Thi-ka nuk pre-ka as dia-thin e njo-më. Tti-the le-tas. Thi-rri ato var-za. The-je at kra-nde. Thu-ma-ti u kput.

35.

Rr rrr	Rr rr
Rro-ku	Rra-shi

Rrê-mi u shtrem- nue. Rra-thët e she-kes u kput-ne. Rra-sa e pu-sit ga-di âsht rrxue. Rro-tu-lla e pê-nit u pshtie-llue. Rrê-na i kaa ka-mët e shkur-ta. Rre-shkue

jam pre-jë e-diet Rro-kull u su-ell gjith ka-hit. Rru-mu-llak i duel pu-na. Rro-po-si dhe-en.

36.

Zh zh	Zh zh
Zha-ba	Zhi-va

Zhi-va viin me i dha-në dri-ten pas-qy-ra-ve. Zhy-te të vi-ja at nja-lë per me e paa a lu-en. Zhe-gu i dogj lak-nat e i bâ-ni zha-ri. Zhe-let e kan mlu-e. Zhur-ma e fmi-ve nuk e la me ndîe. Zha-bia-ku qet sa-ra-gat e mi-ra.

27.

Xh xh	Xh xh
Xhi-xha	Xhi-xhi-llo-ja

Xhi-xhi-llo-ja ep fla-kë dri-tet. Xhe-pi ken-ka shpu-e. Xhy-bia i pas-ka raa e shkur-të. Xha-ma-da-ni ken-ka te-per i ngu-shtë. Xho-ken e kaa pree tash saa dit por nuk kaa mui-të me e qepë.

38

SHKROJE

Shkrimit			Shtypshkrimit		
t' vogla	t' mdhaa	êmen	t' vogla	t' mdhaa	tregime
a	*A*	*a*	a	A	**Agia**
b	*B*	*be*	be	B	**Beta**
c	*C*	*ce*	c	C	**Cani**
ç	*Ç*	*çe*	ç	Ç	**Çilja**
d	*D*	*de*	d	D	**Doda**
dh	*Dh*	*dhe*	dh	Dh	**Dhija**
e	*E*	*e*	e	E	**Elija**
f	*F*	*efe*	f	F	**Filja**

Shkrimit			Shtypshkrimit		
t' vogla	t' mdhaa	êmen	t' vogla	t' mdhaa	tregime
g	*G*	*ge*	g	G	Gega
gj	*Gj*	*gje*	gj	Gj	Gjini
h	*H*	*h*	h	H	Hila
i	*I*	*i*	i	I	Izija
j	*J*	*ji*	j	J	Jovoja
k	*K*	*kapa*	k	K	Kola
l	*L*	*ele*	l	L	Lezja
ll	*Ll*	*elle*	ll	Ll	Lleshi
m	*M*	*ême*	m	M	Marku
n	*N*	*ène*	n	N	Nika

Shkrimit			Shtypshkrimit		
t' vogla	t' mdhaa	êmen	t' vogla	t' mdhaa	tregime
nj	*Nj*	*nje*	nj	Nj	Njala
ng	*Ng*	*nge*	ng	Ng	Nguta
nd	*Nd*	*ênde*	nd	Nd	Ndoci
o	*O*	o	o	O	Osja
p	*P*	*pe*	p	P	Pali
q	*Q*	*qe*	q	Q	Qyqja
r	*R*	*ere*	r	R	Roza
rr	*Rr*	*erre*	rr	Rr	Rroku
s	*S*	*ese*	s	S	Simoni
sh	*Sh*	*eshe*	sh	Sh	Shuku

Shkrimit			Shtypshkrimit		
t' vogla	t' mdhaa	êmen	t' vogla	t' mdhaa	tregime
t	*T*	*te*	t	T	Toma
th	*Th*	*the*	th	Th	Thaçi
u	*U*	*u*	u	U	Ujka
y	*Y*	*y*	y	Y	Ymeri
v	*V*	*ve*	v	V	Vata
z	*Z*	*ze*	z	Z	Zefi
zh	*Zh*	*zhe*	zh	Zh	Zhub
x	*X*	*xe*	x	X	Xarja
xh	*Xh*	*xhe*	xh	Xh	Xhoxhe

49

Shêjza

1 nji
2 dy
3 tre
4 kater
5 pêsë
6 gjashtë
7 shtatë
8 tetë
9 ndandë
10 dhetë
11 njimdhetë
12 dymdhetë
13 tremdhetë
14 katermdhetë
15 pesmdhetë
16 gjashtmdhetë
17 shtatmdhetë
18 tetmdhetë
19 ndanmdhetë
20 njizet
21 njizet e nji
22 njizet e dy
23 njizet e tre
24 njizet e kater
25 njizet e pêsë
26 njizet e gjashtë
27 njizet e shatë
28 njizet e tetë
29 njizet e ndandë
30 tridhetë
31 tridhetë e nji
32 tridhetë e dy
33 tridhetë e tre
34 tridhetë e kater
35 tridhetë e pêsë
36 tridhetë e gjashtë

37 dridhetë e shtatë
38 dridhetë e tetë
39 dridhetë e ndandë
40 katerdhetë
41 katerdhetë e nji
42 katerdhetë e dy
43 katerdhetë e tre
44 katerdhetë e kater
45 katerdhetë e pêsë
46 katerdhetë e gjashtë
47 katerdhetë e shtatë
48 katerdhetë e tetë
49 katerdhetë e ndandë
50 pêsdhetë
51 pêsdhetë e nji
52 pêsdhetë e dy
53 pêsdhetë e tre
54 pêsdhetë e kater
55 pêsdhetë e pêsë
56 pêsdhetë e gjashtë
57 pêsdhetë e shtatë
58 pêsdhetë e tetë
59 pêsdhetë e ndandë
60 gjashdhetë
61 gjashdhetë e nji
62 gjashdhetë e dy
63 gjashtdhetë e tre
64 gjashtdhetë e kater
65 gjashtdhetë e pêsë
66 gjashtdhetë e gjashtë
67 gjashtdhetë e shtatë
68 gjashtdhetë e tetë
69 gjashtdhetë e ndândë
70 shtatdhetë
71 shtatdhetë e nji
72 shtatdhetë e dy
73 shtatdhetë e tre
74 shtatdhetë e kater
75 shtatdhetë e pêsë
76 shtatdhetë e gjashtë
77 shtatdhetë e shtatë
78 shtatdhetë e tetë
79 shtatdhetë e ndandë
80 tetdhetë

81 tetdhetë e nji	91 ndandëdhetë e nji
82 tetdhetë e dy	92 ndandëdhetë e dy
83 tetdhetë e tre	93 ndandëdhetë e tre
84 tetdhetë e kater	94 ndendëdhetë e kater
85 tetdhetë e pêsë	95 ndandëdhetë e pêsë
86 tetdhetë e gjashtë	96 ndandëdhetë e gjashtë
87 tetdhetë e shtatë	97 ndandëdhetë e shtatë
88 tetdhetë e tetë	98 ndandëdhetë e tetë
89 tetdhetë e ndandë	99 ndandëdhetë e ndandë
90 ndandëdhetë	100 njiqind

40.

Shêjza romake e rreshtave

I	1.°	i parë	VIII	8°.	i tetët
II	2.°	i dytë	IX	9.°	i ndandet
III	3.°	i tretë	X	10.°	i dhetët
IV	4.°	i katertë	XI	11.°	i njimdhetët
V	5.°	i pêstë	XII	12.°	i dymdhetët
VI	6.°	i gjashtë	XIII	13.°	i tremdhetët
VII	7.°	i shtatët	XIV	14.°	i katermdhetët

XV	15.°	i pêsmdhetët	XIX	19.°	i ndanmdhetët
XVI	16.°	i gjashtmdhetët	XX	20.°	i njizetët
XVII	17.°	i shtatmdhetët	L	50.°	i pêsdhetët
XVIII	18.°	i tetmdhetët	C	100.°	i njiqindët

41

Pjesa e tretë

Vadime kndimit me perdorim

t', s', m', etj.

Pri ndia kaa kui des per fmîi t' vet. Gji-ni âsht i nguçem e s' pret. Qê ni ndiek t' zo në. Mos m' bân me mârrë idh nim. Lê-ne t'tho në sî t'duen ve të. Kpu ca t' ken ka shky e. Ba ri ngu foj n' skâj t' li va dhit. T' fto ftit e preu. I ngi shmi s' i' a di t' ûn-shmit. Thi rre t' vînë shpeit. Lu tiu mos t' shko inë kaq shpejt. Âsht mâjë per s' te-prit. Ka lit t' e ger mos i hyp n' shpi në se t' rrxon. S' i' u prit paa fo lë. S' i' a kaa njê-ni tie trit.

42

Ma ri ja âsht è vo gel ste per mit per msoj to re. T' lu tem me m' çue de ri n' vênd Mos pri to me ardhë të shpi ja. Mos e ja te- per n' e vonë. Lu te Pe re ndiin qi t' ço jnë t' mi ra t' shû ma. Dja li m' kaa dalë kndej. Vaj za m' âsht bâa e mi rë. Le zja u ndesh me Li zen. Shi fet n' të fo lun se kaa ndrrue. Mos t' ngu tet kush me i dalë pa ra. S' mu- ndë xê het kurr veç se n' mâ rrët m' thue. Bâ ne t' per ku let. S' âsht gjâa per t' thanë.

43

Vê ne per brîi t' mund t' a mrrîj. Afro je li brin me e kndue. N' e pa rë kam kndue shkro jat e mdha ja mra pa edhe t' vo glat.

Mos i bân kuej keq se shka t' i bâjsh kuej t' a bâj në e t' a te proj në. To ka me bîmë t' vet ep aar pun to rit por i pri tue- shmi nuk xiir gjâa prejë so jet. Mi ku i mi- rë âsht vshti rë me u gje të. Saa lu le çi lin, t' gji tha nuk li dhin ko krra. Me ikë prejë fri get âsht lig shtii, me i' u lar gue rre zi kut âsht urtii.

44

Mi ca mia llon. Qê ni lehë e ung ron, Za-ga ri kâ aj. Zo gu pig ron e cic ron. Byl by li kndon. Ka li hing llon. Lo pa paall. Mza ti ber ly het. De lja bleg ron. Dhi ja vrret. Uj ku lu ron. Pu la ko ko ri zë. Gje li kndon. Ee ra frŷ yn.

45

Fmi ja i urtë ço het na de paa pri te së I fa let nde rës. Pe re ndiis qi e kaa ruejt, vesh tron me bâa ndi gie sen e pri ndes per shka t' i thonë. Ve shet, la het e kre het. Bru shon pet kat. Ga ton te shat per msoj to-re. Ni set e shkon n' shko llë ku i vên mê-nden kndi mit e fjal ve t' msoi sit. Mo ti âsht i ka lueshem. Shkon e nuk vien mâa. Mos grrî me sho kë t' kqii. Mi kun per zê mer zgi-lle t' urtë. Mos i' a te pro kuej me fja lë. Zê-mra e frŷ yt t' pel set sŷyt. Rrê na kaa kâ-mët e shkur ta. Atii qi t' rrêj në nji herë nuk i xê het mâa be së.

46

Mâa mi rë i di shem se i pa sun. Kush ndjek ma rriin kaa me pa së shnjer zi min. Ki ji i butë thi thë dyy na na. Tri mi i mirë me sho kë shûm. I meç mi xên le prin me qerr. Kush nuk dro Zo tin nuk âsht nje ri per me i xâ në be së. Kush nuk nda lon vra-pin me ko hë shkon me turr rro koll. Pla-ka u dogj me kuej t' xeet e i fry ni ko sit. Nuk âsht gzim i paa idh nim. Sho qi i mi rë âsht mâa i ma dhi fi tim, por pak kush mu ndet me pasë na fa kë me e ndeshë.

47

Tu ba me lu le. Bî ma kopsh ta ke. To ka qet bî men. Drû ja, ba ri e t' gjith shka mu-gu llon prejë to ket tho het bî më. Bî ma qet gjeth, lu le e kok rra. Kok rrat e bî mët qi ha hen tho then pê më. Di saa bî më qe sin gjeth e lu le e nuk li dhin kok rra e pêmë. Pê më tho hen bî mët qi li dhin kok rra qi ha hen e edhe kok rrat tho hen pê më. Pê-

ma kaa rrâjët, tru pin e de gët. Nie ri kaa trupin e shpir tin. Tru pi kaa mie sin e skâjet: Kryet, krahnorin, duert, e ka mët.

48

Mos i thuej fia len e ke qe sho qit. Fmi ja i mi rë rrî gjith he rë pas tër. Kush ha leet ruen shnde den e vet. Mos u ngut nder punë. Mos luej me do rë. Nie ri i pri tue shem nuk qet kurr punë t' ma rë. Shoq ni ja e keqe thân t'keq. Me kê t'rrî ish ash tù bâ hesh. Mos i' u turr kuej me ngut per n' daç mos me u ko ri të. De ri shtâ sa i' a di t' mi ren bâ mir sit vet. Kush nde ron pri nden kaa nde rim prejë tier ve.

49

Nie ri kaa kryet, shta tin, duert e kamët.

Kryet kaa rrash ten lku ren, flo kët, vesh të, syyt, fa qet, miek ren, go jen, giu hen, qell xen, ful qît, dha mët, llma llet, ger mazin.

Shta ti kaa zgro fin a luk thin, mush-

kniit, zorrët, pland ein, mull xen, ̧shpnet ken, ko rrî zin, deit, eti.

Duert kan shpla ken, gish tat, ne jet, thojt, lla nen e zo gun e do res, bry lin e kra hin.

Ka mët, kan gishtat, shpu ten them ren e jâ në t' nji tu na per ker sii me pul pa, ̧me giuj e me ko shë.

Piesa e katert

Vadîme, fjalë t' unjishme.

Stinët e Motmotit:

Motmoti kaa kater Stinë.
Katër Stinët e motmotit jânë:
Prêndvera, Vera, Vieshta, Dimni.

T' DAMIT E TOKËS

Toka âsht e dame n' pêsë piesë:
Europa, Azija, Afrika, Amerika, e Oçeania.

MUEJT E VIETËS

Vieta kaa dymdhetë muej.
Mueit e vietës thohen: Kallnuer, Fruer Marc, Prillë, Maaj, Qershuer, Korrik, Gusht, Shtatuer, Tetuer, Ndanduer, Dhetuer.

Nieri

Nieri âsht i perbâmë me trup e me shpirtë.

Trupi i nierit kaa shum pjesë, e âsht i perbâmë me mish, gjak, eshtna e dej.

Nieri kaa m' vedi pêsë piesë ndiesimit e jânë: era, t' paamit, t' ndîmit, ândshimi e t' prekunit.

Me hundë mêrret eer.

Me syy shîfet.

Me veshë ndîhet.

Me gojë dahet ândshimi.

Me shtat e sidomos me duer pershkohet t' prekunit

Prindia e fmija

Prindet e nji fmiis jânë tata (baba) e nana.

Tata âsht i pari i shpiis e ai sundon tierët edhe fiton buken me muend t' vet.

T' gjith robt e shpiis do t' a donë, do t' a nderoinë e do t' a ndigioinë.

Nana vron shpiin, rritë fminë, ndreqë haenat, marshton e veshë me kuides fmitë e vet.

Fmitë e urtë bâinë gjith shka i mson e âma e rriten t' marë e t' viefshem.

Fmija i mirë nuk i nep idhnim prindës,

por veshtron kndimin e msimin sî te shpija ashtu te msoitoria e rrî n' hirë t' Zotit. Zotyn i nep t' mira fmive mirë e t' kqive i ep ndeshkime.

Mos fol Paa kohë!

Kuer t' mdhait jânë tui bisedue nder vedi fmija i mirë nuk bzâan por rri e ndigion.

Nuk duhet kurr me u perzie nder fialë e me i' a pree fialen a biseden n' gojë tierit.

Kuer nana âsht nder punë t' veta nuk viin me i dhanë merzii me t' pvetuna e me bisedime kote.

Per me lypë ndonji sênd duhet me i gjetë kohen pse ashtu kee per t' a pasë.

Mos e mêrr ves me u perzie per ç' farë do punet qi nuk t' perket.

Me folë nuk âsht vshtirë por âsht vshtirë me folë mirë.

Fol pak e me kuitim n' daç mos me gabue.

Para se me folë mêndoje mirë punen

qi do me thanë per n' daç mos me thanë marrii.

Fmija i mêçem vên mênden sî bisedoinë gjindët e urtë e mêrr yrnek prejë tyne.

Mos prek gjith shka !

Fmija i keq perket gjith shka gjêen, e shka t' perkasin e then.

Kuer e âma e mêrr me vedi e shkon me tê nder shoqe, nuk xên kurr vênd e shkon tui prekë andej e kndej.

Mêrr n' dorë shka gjênë e t' gjitha i rrshiasin prejë doret.

Kshtu fmija bâhet i merziçem e kerkush nuk do me e pasë mrênda shpijet.

Nji ditë Zina shkoj me t' amen te nji e aferme ku e zoja e shpiis u knaq tuk e paa : e puthi e mori ngrykë e e vûni n' prehen t' vet me shûm dashtnii.

Por Zina ishte prekce e tuk paa do sênde t'bukra gastarça aty afer, por saa e zoja e shpiis e e âma u habitne nder bisedë, kio i rrshiti prejë prehnit e shkoi e kapi gasta-

ren mâ t' bukren.

Por, tuk e kapi, i rrshiti prejë doret e i' u bâa copa.

E âma e Zinës u kuq e u turpnue e e zoja e shpiis u zbee pse gastaria ishte kênë me shum vieftim.

Aso ditet e mrapa e âma nuk e mori mâa Zinen me vedi.

Frigaçi !

Toni ishte fmii kaq frigëç saa gjith kush e vête n' lojë e n' qestii.

Nji ditë kishte paa tuj dalë prejë biret nji mîi t' vocerr e tui britë t' madhe e tui u dridhë kishte kcye per mîi tavolinë.

Mini qi ishte trêmë prej krismet kishte hîi n' birë t' vet por Toni bertitte tui thirrë ndimë.

Nji tjeter herë, i ishte kênë afrue nji klysh me luejt me tê por, Toni, i trêmun, kishte rrshitë prejë shkallet e raa e gungue kryet.

Nji ditë kishte paa brîi ledhit të rrugës,

kahë shkote, nji hardhucë e kishte metë aty tui u dridhë deri saa erdh nji njeri e e muer me vedi.

Toni me frigë t' teperme qi kishte m' vedi per gjith shka, u bâa gazi i dheut e gjith fmiit e qestisëshin tui thanë: Qe frigaci!

Nuk duhet me u frigue per gjith shka pse friga e teperme pertriin rreziqe.

Mollne tjerët e ha tî; Miell tî qi t'hanë tjerët

Nji plak ndandëdhetë vjeç miellte nji ullîi.

Nji Mret qi shkote aty pari u hahit prejë kso punet edhe pveti plakun:

— Kur kee uzdajë qi t' apin kokrra kjo bîmë qi po miell?

— Mas tridhetë vjetve, tha plaku.

— Po, a kee uzdajë ti qi t' rrnoish edhe tridhetë viet e t' hashë kokrrat e ksajë pêmë? — i tha Mreti —

Jo! tha plaku. por mollne tierët e hangra un, e mielli un qi t' hanë tjerët.

Mreti e pelqej shûm ket fjalë edhe xori

nji kuletë me florî e i' a dha plakut.

— Shif saa shpeit i bâni kokrrat kio pêmë! tha plaku.

Soloni e Krisua

Soloni ishte nji nieri i urtë i Greqiis moçme.

Nji herë tui shetitë ndeper Axii t' vogel i raa rruga per Sardë, nji gjytet i vieter, ku mretnote Krisua, shum i pasun e me gjâa t' teperme.

Krisua e thirri t' urtin e Greqiis edhé i çfaqi t' gjitha pasuniit e veta e mrapa i tha:

» Kê kee paa mâa t' lumtun mî ket dhee? »

I' a bâni ket t' pvetme me uzdajë se aj do t i thote se nuk kaa mâa t' lumtun se tyy qi kee gjith ket pasunii; por i urti u mêndue pak edhè i tha:

— Mâa t' lumtun se t' gjith kam paa nji plak qi rrnoj shûm kohë tuj qindrue me shndet, me duer e kamë edhe pat shûm

fmîi qi i rriti e i martoj t' gjith; paa edhe nipat e sternipat e saa rrnoj nuk hoq ndonji t' keqe e ndonji idhnim edhé kuer diq i la t'gjith mrapa.

Krisua u habit edhé u zêmrue kuer paa se Soloni bâte mâa t' lumtun ket plak se atê vetë qi kishte gjith ato t'mira, por n' uzdajë se do t'a numrote per t' dytin mas tii:

— E po mas atii, i tha, kê kee paa ?

— Mas atii, i' u pergjegj Soloni, kam paa dy vllazen shum t' fortë e trima t' cillët kishin nji nanë qi e doshin fort. Nji ditë qi ishte e kremte e madhe gjith kush e percillte t' amen e vet me qerre n' vênd t' falunave. Ktyne dy vllazenve nuk u erdhne qeet me kohë te ara edhè atà hîne vetë nên zgiellë t' qerres edhe e ngrehne t' amen e vet e e çuene ku shkoshin gjitha nanat.

Atie gjith burrat i levduen kto dy vllazen edhe u habitne per fuqiin e tyne edhe t' gjitha gratë u mlodhne per rreth s' âmes tyne e i thoshin: «Lumia tî moj Zojë qi kee kta dy dielm kaq trima e t'fortë e qi t'duen e t'nderoinë kaq ! » Atëherë e âma çoi duert

e i' u lut Perendiis qi t' u apin t' bive gjith t' mirat per mîi ket dhee: por kuer i diqne dy t' bit, at ças e mira per mîi t'gjith t'mira mîi ket dhee âsht deka me nderë. Gjytetarët i nderuen aq shûm saa i ฿bâne edhè ftyrimet e tyne e i vûne nder vênde ku faleshin e u met emni i paa dekun per jetë t' jetës.

Krisua nuk mûit me durue mâa pertei por tha:

— E po mue, me gjith ket gjâa e kto begatii, nuk me xen as faret per t' lumtun? —

— Ieta e nierit, i tha Soloni, âsht shtatëdhetë viet a mâa teper a mâa pak.

Ksajë jetë ç' do orë e ç' do ditë s'i gianë njêna tjeters; nji nieri qi e shef sot t' lumtun n'e nesre mund t' bâhet mâa i mieri i t'gjith botës; edhe lumtimi nuk bâhet vetem me pasunii pse shûm t' pasun jânë aq t' mierë saa u kan smirë t'vorfenve. Prandei para se t' shof fundin e jetës s'âte s' mund t' tham se jee i lumtun.

Shqypnija

Shqypnija âsht ku un kam lee. Shqypnija âsht vêndi i t'parve mii e prandej un thirrem Shqyptaar.

Shqypnija âsht e bukur e e kândshme. Kaa male t' nalta t' mlueme me borë t' gjith hershme; fushore e lugaja ku kangët e barive perktheinë shûm heresh nderimet e trimnive t' burrave t' permêndun t' dheut t' êm; fusha t' gjâna e t'bugatshme ku miedha pertrîhet e shumohet tui dhanë shtûiten komtarve mîi.

I bekue kioftë êmni i dheut t' êm qi âsht aq i bukur. Un do t'a due ket dhee per mîi gjith shka tieter e do t' rritem per tê.

Un do t' due t' gjith vllaznit e mîi qi jânë birt e ktii dheut pse t'gjith kena nji gjak e nji vllaznii.

Un do t' rritem me nji mêndim t'vetem me u bâa gjith herë ndera e dheut t' êm, ndera e Shpyqniis.

Rrnoftë e kioftë Shqypnija !

LETER

Fmija Prindës.

T' dashtunit prindët e mîi.

Me shûm gzim t' zêmers s' ême, sot per mâa t' paren herë po i' u shkruej leter per me i' u diftue se m' ket msoitore, ku patët mirsiin me m' çue, gjindem shndosh e mirë, me shndet e edhe gxueshem.

Jam tui shkue mirë me shokë t' mîi e t' gjith m' donë e i due.

Gjyteti kenka i bukur.

Nder kndime, kam uzdajë m' Zotin, kam per t' përparue per ditë mâa fort, per dobi t' ême e per gzim t' zêmers s' uej.

T' puthi me mallë shûm

I dashtuni djali i juej

Zefi.